

Ranheims-

NYTT

For full kraft -

SEPTEMBER 1960

NR. 3 — 5. ÅRGANG

Sverre Vig im memoriam

Vår tidligere driftsbestyrer, ingeniør Sverre Vig, er død 78 år gammel. Selv om det nå er 9 år siden ingeniør Vig etter oppnådd pensjonsalder flyttet til Oslo, vil de aller fleste av de som nå arbeider i fabrikkene ha ham i takknemlig erindring.

Sverre Vig var sønn av direktør A. J. Vig som i årene 1892—96 dels var driftsbestyrer, dels administrerende direktør for Ranheims Cellulosefabrik, og tilbragte altså 4 år av sine guttedager i det miljø som han senere vendte tilbake til.

Vig praktiserte først hos sin far ved Hunsfos Fabrikker og ved Kristiansands mek. Verksted, tok sin eksamen ved Horten Tekniske Skole, var siden ansatt hos sin bror, senere direktør ved Union, Christian Vig, og oppholdt seg deretter en tid i Tyskland. Ved hjemkomsten ble han bestyrer ved Granfos Brug, Lysaker, var så et års tid i Canada og USA, kom deretter til Moss Cellulosefabrik (M. Peterson & Søn) og var så noen år ved Den norske Papirfildfabrik i Drammen inntil han i 1923 fikk stillingen som driftsbestyrer på Ranheim. Her virket han altså i 27 år og ledet driften i noen av selskapets mest kritiske og vanskelige perioder. Vig var optimist, og når vanskelighetene tårnet seg opp som verst, bevarte han et lyst syn på utviklingen. Med sine gode kunnskaper om den tids produksjonsmetoder og med sin omgjengelighet og elskverdighet var han avholdt og respektert av alle innen bedriften og etterlot seg ved sin fra-treden bare venner.

Vi lyser fred over hans minne.

Gratulerer

Også vi ved fabrikken vil være med og hylde Ranheim Sanitetsforening ved jubiléet.

I og med at bedriften for vel 75 år siden ble bygget på Ranheim, oppsto etterhvert et industrisentrum som fikk et naturlig behov for sammmentlutninger og foreninger, såvel faglige, politiske som humanitære. Flere av disse har forlengst feiret 50-årsdagen for sin tilblivelse, og i år er det Sanitetsforeningens tur.

Det er ikke for meget sagt at denne forenings arbeid har kommet hele stedets befolkning til gode. Uten skillelinjer av noen art har Sanitetsforeningen uselvvisk tatt seg av helsespørsmål og hjulpet syke og i de senere år ikke minst drevet forebyggende arbeid gjennom barne- og husmorkontroll. Initiativet og alt forarbeidet med folkebadsaken, høyfjellssol- og kortbølgebehandling samt institusjonen med sykesøster er utført av de dyktige og energiske Sanitetskvinner, og vi er glade over og takknemlig for det alltid hyggelige samarbeide som har gjort det mulig i fellesskap å bringe disse viktige tiltak i havn til uvurderlig nytte for befolkningen på stedet og dermed også for vår bedrift.

Vi er sikre på at Sanitetsforeningen ikke vil slå seg til ro med det som nu er utført, men også fremover vil følge med å ta seg av de saker som kommer. Vi gratulerer jubilarnten og ønsker alt godt for det fortsatte arbeide, likesom vi håper at stedets kvinner vil slutte positivt opp om den.

Med vennlig hilsen

pr. pr. A/S RANHEIM PAPIRFABRIK

Utdrag av R. S. F. 50-årsbaretning

Wilhelmine Jenssen

Amalie Jenssen

(Disse to tok initiativet.)

STYRET I JUBILEUMSÅRET

Første rekke fra venstre: Aslaug Walldén, Astrid Karlseng, Marie Overwien, Emmy Olsson, Ruth Gulberg, Helga Lie, Hjørdis Møller, Sigrid Hammerhaug

Det første styret

Fru Karoline Solberg, formann

Karen Støre, viseformann

Augusta Solberg

Formenn i 50 år

Karoline Solberg
1910—1912

Karen Støre
1912—1916

Gerda Lundberg
1916—1923

Ingrid Kiær
1924—1934
(Æresmedlem fra 1937)

Dorthea By
1934—1941

Marie Overwien
1941—1951

Augusta Sandtro
1951—1954

Astrid Karlseng
1954—

Ranheim Sanitetsforening

Ranheim Sanitetsforening feirer 12. oktober 1960 sitt 50-års-jubileum. Men foreningens historie kan egentlig følges tilbake til 1880-årene.

Den aktive fru Amalie Jenssen på Ranheim gård sto i spissen for en liten forening som arbeidet for lappemisjonen. Da fru Jenssen døde, overtok hennes svigerdatter Wilhelmine Jenssen, født Darre, ledelsen av foreningen. I den tid samlet interessen seg om bygging av et kapell på Ranheim, og foreningen gikk sammen med hele kretsen for å samle penger til dette formålet. Ranheim kapell ble ferdig og innvidd i 1898.

Etter dette ble foreningens hovedoppgave å hjelpe fattige og syke på stedet. Holdt også fast sykesøster sammen med Strindheim. Men samarbeidet ble oppløst i og med at Strindheim fikk behov for egen pleierske. Foreningens penger og materiell ble så overlevert til Ranheim Papirfabriks sykekasse, som hadde egen sykesøster. Fru Jenssen var da død, og et forsøk på å trekke hele kretsen inn i hjelpearbeidet var strandet. Likevel fortsatte foreningsarbeidet i mindre målestokk fram til 1910.

Da ble medlemmene overlatt å bestyre fru Wilhelmine Jenssen, født Darres legat. Et legat på kr. 2 000,00 gitt av hennes arvinger, og renteavkastningen skulle gå til hjelp for gamle og syke på stedet. Dette ble spiren til *Ranheim Sanitetsforening*, idet man for å gi foreningen en sikrere basis, meldte seg inn i Norske Kvinners Sanitetsforening.

Med dette fikk foreningen sitt nåværende navn, og regner fødselsdag og år *12. oktober 1910*.

Ranheim Sanitetsforenings første styre var: Formann fru Karoline Solberg på Presthus, viseformann, frøken Karen Støre, videre fru Augusta Solberg på Tesli.

Arbeidet i Ranheim Sanitetsforening

Foreningen av 1910 fortsatte med bare 12—14 aktive medlemmer, nærmest som en syforening på omgang i hjemmene. Hovedoppgaven i N. K. S. var den gang som nå, å forebygge tuberkulose, og å hjelpe de som var syke, og også dra omsorg for gamle. Dette arbeid gikk Ranheim san. kvinner positivt inn for.

Men det var selvsagt lite denne forening kunne få utrettet i forhold til de større. Dette tok fru Ingrid Kiær konsekvensen av. I 1928, da hun var formann i Sanitetsforeningen, tok hun opp-
taket til å få hele Ranheims befolkning inn i sosialarbeidet. Den 1. desember samme år holdt Ranheim Sanitetsforening et større festmøte i Losje Sagatuns lokaler. Møtet ble en suksess, og det ble tegnet over 100 nye medlemmer. Et par mindre foreninger meldte seg inn, bl. a. en liten syforening som arbeidet for tuberkulosesaken. Den overdro sin formue, ca. 300 kroner. Sanitetstanken vakte stor interesse, og med en slik støtte kunne foreningen legge arbeidet bredere an.

Møtet 8. januar 1929 ble et valgmøte. Styret som før besto av tre representanter, ble nå utvidet i overensstemmelse med N. K. S.'s vedtekter. Foreningens tillitsmenn ble:

Fru Ingrid Kiær, formann

Dr. Ragnhild Vogt, viseformann

Fru Hanna Ellefsen, kasserer.

Styremedlemmer: Pastor Rosaas og Sigrid Kirkvold.

Suppleanter: Fruene Anna Nilsen, Augusta Pettersen, Aasta Kvenild Kvaal.

Senere vedtok foreningen lover i pakt med hovedorganisasjonens.

Vi forstår at den nye, utvidede forening gikk løs på oppgavene med liv og lyst, drevet fram av sin idérike og energiske formann. Allerede på valgmøtet ble det delt ut garn og stoff til håndarbeid-

der for påtenkt basar. Som en kuriositet nevnes resultatet av denne, kr. 1 179,00. Det gjaldt å skaffe midler til de forskjellige tiltak.

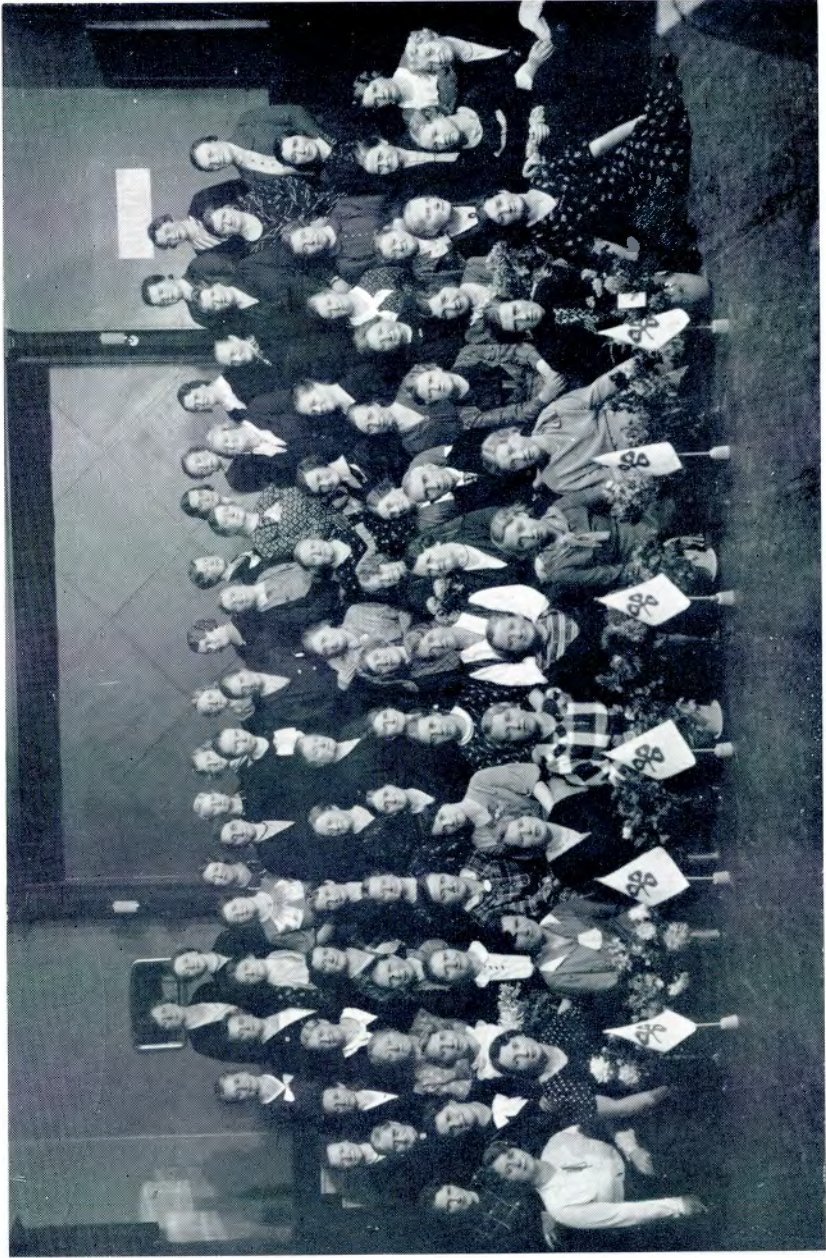
Kampen mot tuberkulosen ble den selvfølgeligste, fremste oppgave. Å forebygge sykdommen kom i første rekke. Og da ble det barna man tok sikte på å hjelpe. Tuberkulosestruede barn sendtes til Meldal Barnehjem, foreningen kostet utstyr og delvis opphold. Voksne tuberkuløse fikk også hjelp til utstyr, og delvis dekning av utgifter ved sanatorieopphold. Det ble kjøpt inn en seng, og medlemmene sydde sengetøy. Denne var stadig i utlån i hjem hvor den trengtes. Foreningen leiet sykesøster når det var behov for det, og delte ut tran og melk både til barn og voksne.

N. K. S.'s første programpost: Å arbeide for helsetilstanden, var fremdeles ledemotivet.

Legeundersøkelse av skolebarn var et meget viktig tiltak. Barn fra 1. til 4. klasse ble undersøkt, og foreningen betalte både lege og sykesøster. De barna, som legen fant trengte det, fikk så den hjelp og omsorg som var nødvendig. Foreningen støttet også Strinda Tuberkuloseforening, mot å få plasere Ranheimsbarn i feriekolonien. Allerede omkring 1930 viser helsetilstanden stor bedring. Senere ble utgiftene til skolelege og søster overtatt av Tuberkulosenevnden i Strinda.

I 1931 ble det en lengere arbeidsstans ved Ranheim Papirfabrik, og det ble en meget vanskelig tid på stedet. Det satte sitt spor på foreningen, minimale inntekter, men desto større behov for hjelp. Men medlemmenes offervilje og arbeidskraft ble ikke lammet.

Da krigsskyene ut i Europa i 1939 kastet sine mørke skygger, ble foreningsarbeidet lagt om. Fra N. K. S.' hovedstyre ble man pålagt å holde et beredskapsutstyr, førstehjelpskurs holdtes og man gikk i gang med oppsyng av lintøy, delvis da for eget lager, og delvis for 5. Divisjon. Det ble strikket votter og strømper til norske soldater på nøytralitetsvakt, likeså til hjelp i Finnlandskrigen. Så kom krigen til vårt eget land i april 1940. I den alvorlige situasjon som da oppsto, viste sanitetskvinnene at de kjente sin plikt. Det ble i all hast rigget opp et feltlasarett i gymnastikksalen på Ranheim skole. Medlemmene vasket og rullet det opparbeidede sengetøy, de redde senger, laget timeplan for vakttjeneste. De holdt seg beredt, mens de inderlig håpet at dette måtte det ikke bli bruk

FRA 25-ÅRSJUBILEET, 1935

for. Heldigvis ble det ikke det, ikke i det drastiske øyemed. Men etter krigen kunne foreningen hjelpe et nedslitt barnehjem på Charlottenlund med noe av materiellet. Likeså fikk en sykestue i Finnmark tilsendt utstyr.

Allerede i den første del av krigen ble det mer sykdom, vanskelig med lege- og pleiehjelp, og sykehusplass. Den gamle tanken om egen sykepleierske tvang seg fram, og i 1941 fikk foreningen sin faste søster. En følge av det var at et annet viktig tiltak kunne settes ut i livet, nemlig barnekontrollen. Begge disse saker ble hilst med glede av Ranheims befolkning, og har vært til stor nytte for stedet.

I okkupasjonsårene var de humanitære foreninger utsatt for sterkt press. Møtevirksomhet, materiell og ikke minst penger, var i søkelyset. Foreningens våkne og påpasselige ledelse, med fru Marie Overwien som formann, mestret flere kinkige situasjoner. Det kan nevnes at foreningens penger ble samlet satt inn i bank på det adresseløse navn «Badefondet». Krigstiden brakte mange uvante oppgaver, men medlemmene viste oppfinnsomhet og arbeidsvilje. Av Danskehjelpen fikk man råvarer til suppe for skolebarn. Svenske Norgeshjelpen sendte gjennom Hovedstyret gode matvarer til måltid for eldre. Sanitetskvinner tok hånd om det hele, kokte suppe i skift, og sto for utdelingen. Etter frigjøringen fikk foreningen distribueringen av gavepakker, mottatt gjennom Nasjonalhjelpen, og både fra Sverige og Amerika.

I 1946 ble den gamle badesaken tatt opp igjen, og en komité nedsatt. Omsorgen for gamle formidles gjennom sykepleiersken. Husmorkontrollen kom i gang i 1957, og denne arbeidsoppgaven viste seg å slå godt an. Det er også et forebyggende helsetiltak i N. K. S.'s ånd.

For å skaffe penger til sine mange forskjellige tiltak holder Sanitetsforeningen hvert år utlodninger eller tombolaer. Ranheim Papirfabrik har vært så elskverdig å skjenke foreningen en praktisk tombolavogn som er lett å flytte med seg, og medlemmene er selv med å lage gjenstander til utlodningen. I de senere år er også foreningen gått i gang med opparbeidelse av fjærris, og dette har slått meget godt an, og er blitt en ny og god inntektskilde.

Ja, dette var et streiftog gjennom Ranheim Sanitetsforenings virke gjennom 50 år. En sanitetsforening er avhengig av de ytre skiftende forhold. Ikke alle oppgaver er like påtrengende til enhver tid. Ettersom levevilkår og da særlig boligforhold er blitt bedre, er meget av det første hjelpearbeid blitt overflødig. Mange tiltak som sanitetskvinner har gått i brodden for, er nå overtatt av offentlige helsemyndigheter.

Det er ikke store bragder og heroiske ting å fortelle om. Men medlemmene i Ranheim Sanitetsforening har med arbeidsvilje og pågangsmot alltid villet det beste, til hjelp for den enkelte og til gagn for samfunnet.

Ranheim Sanitetsforening teller i dag 310 medlemmer.

Styret i jubileumsåret

Astrid Karlseng, formann

Marie Overwien, viseformann

Emmy Olsson, sekretær

Helga Lie, kasserer

Hjørdis Møller, tilsynsmann for badet

Aslaug Walldén, styremedlem

Suppleanter: Sigrid Hammerhaug og Ruth Guldberg.

Sykepleien

Etter at foreningen for 50 år siden meldte seg inn i Norske Kvinners Sanitetsforening, hadde man ikke fast sykepleieske før i 1941. Saken ble tatt opp på medlemsmøtet 9. september 1941. Da foreningen på det tidspunkt ikke hadde noen fast arbeidsoppgave ble det enstemmig vedtatt å ansette en sykepleierske. Det viste seg at behovet var stort, og hun fikk mer enn nok å gjøre fra første stund. Vi hadde krig i landet den gangen, og det var meget hjemmesykepleie på grunn av de overfylte sykehus, og mange andre vanskeligheter. I dag er det mindre behov for hjemmesykepleie her på Ranheim, men til gjengjeld tar hun seg av andre viktige arbeidsoppgaver.

Søster Ingrid ved kortbølgeapparatet

Sykepleiersken bor i Ranheim Hus for Eldre, og har tilsyn med de som bor her, og en kan tenke seg for en betryggelse dette er for de gamle. Her har også Sanitetsforeningen sin forbindingsstue, hvor pleiersken har fast kontortid hver dag. Her foretar hun enklere forbindinger, setter sprøyter, vaksinerer osv. Likeså gir hun her høyfjellsol, og i disse dager er anskaffet et kortbølgeapparat, så enhver som har rekvisisjon fra lege kan få behandling for revmatiske lidelser. Ellers assisterer sykepleiersken ved foreningens kvinnekontroll og barnekontroll.

I 1951 opprettet Ranheim Papirfabrik sin bedriftskontroll og her assisterer sykepleiersken to hele dager i uken. For dette får foreningen godtgjørelse av fabrikken.

Til sykepleierskens arbeidsoppgaver hører også med å passe på i hjem der det er sykdom, uten å være budsendt, se til gamle og enslige, en liten oppmuntrende samtale, ja, en kan si — åndelig pleie — kan være like mye på sin plass som den legemlige pleie

i mange tilfelle. Så vår sykepleierske har et ansvarsfullt og allsidig arbeid og et stort virkefelt.

Den første sykepleiersken som ble ansatt var søster Jenny Jensen, så fulgte søster Ruth Refseth, søster Else Snekvik, søster Aase Skjølberg, og for tiden søster Ingrid Reitan som ble ansatt fra 1. januar 1960.

R. S. F.' Kontrollstasjon for spebarn og småbarn

1. desember 1941 ble kontrollstasjonen for spebarn og småbarn åpnet i ingeniør Nicolaysens hus, hvor Sanitetsforeningens sykesøster bodde, og hvor det også var forbiningsstue. Som læge ble ansatt dr. Else Ouren Stokke, assistert av søster Jenny. De første av foreningens medlemmer som var med og hjalp til var Marie Overwien og Julie Mørch, med Anne Marie Olsen som suppleant.

Barnekontrollen

Det viste seg snart at tiltaket var populært, og det møtte opptil 40 barn på en enkelt dag.

I 1946 fikk Ungdomsavdelingen barnekontrollen som sin arbeidsoppgave, og drev den inntil 1956, da foreningen gikk over i hovedforeningen.

Barnekontrollen 1951 — fru dr. Stokke

Lokalene ble snart for trange, og fra 1946 leide Kontrollstasjonen lokale i Folkets Hus. Da Ranheim Hus for Eldre var ferdig i 1955, flyttet Barnekontrollen til Kjellerstuen hvor den fortsatt holder til.

Dr. Else Ouren Stokke var lege til høsten 1959, og R. S. F. var da så heldig å få ansatt dr. Hans Kristian Bøysen.

Gjennom alle år har Sanitetsforeningens sykesøster assistert ved Kontrollstasjonen, likeledes damer fra foreningen, og helt fra 1946 har de samme damene vært med, nemlig: Ruth Guldberg, Bergliot Kristiansen, Olaug Guldberg og Petra Larsen.

Det er i årenes løp blitt utdelt tran, C-vitaminer, Nestles barnemel m. m., og nå er det anledning til å ta alle slags vaksiner på kontrollstasjonen, som polio-, koppe-, kikhostevaksine m. m.

I de 19 år Kontrollstasjonen har vært åpen, har den vært besøkt av 3 817 barn.

Stasjonen er åpen hver tredje mandag i måneden, og det er anledning til å besøke den helt til barnet fyller syv år.

Husmorkontrollen

I 1957 opprettet R. S. F. sin husmorkontroll med dr. Odd Castberg som fast læge. Den holdes likesom barnekontrollen i foreningens kjellerstue i Hus for Eldre, og er åpen hver 14. dag. En var

Husmorkontrollen. Søster Aase i arbeid

før starten spent på om denne arbeidsoppgaven ville slå an, men køen var stor fra første dag, og tilslutningen øker stadig. I de tre årene den har virket, har husmorkontrollen hatt 298 besøk, og en har funnet fram til flere alvorlige sykdomstilfeller som i tide er blitt videresendt til spesialist.

Sykepleiersken tar først alle prøver som blir notert ned på hver enkelts helsekort, og en går så inn til legen som foretar forskjellige undersøkelser. Han gir seg god tid med hver enkelt, som fritt kan spørre om det hun måtte ha på hjertet.

Helsetilstanden på Ranheim må sies å være meget bra, men tro om ikke dette skyldes Sanitetsforeningens alltid våkne blick for situasjoner hvor sykdom kan oppstå.

Det forebyggende helsearbeid som våre kontrollstasjoner gir, har vel kanskje i noen utstrekning medvirket til dette.

FRA 50 ARSFESTEN

Fra Ranheim i eldre tider

(Forts. fra nr. 2 i 1960 ved Th. O.)

Matias Nicolaisen ble Peder Klefsaas' etterfølger i 1864. Han var fra Byneset og født i 1838. I 1860 tok han eksamen ved Klæbu Seminar og året etter kom han til Strinda. Først var han vikar ved Eliplass skole, senere fast ansatt som lærer ved Jonsvatnet. Derfra kom han til Ranheim hvor han hadde sitt virke til han sluttet som lærer i 1903.

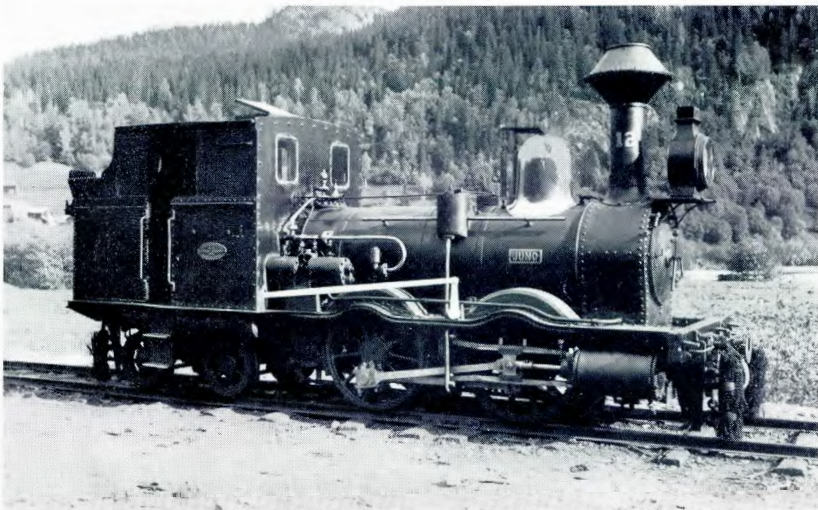
Nicolaisen var en allsidig og interessert lærer. I fristunder laget han skrivebøker til barna. Det var ikke fritt skolemateriell den gang og på mange skoler var det vanskelig å få barna til å kjøpe de nødvendige skrivesakene. Men på Ranheim sto de ikke fast for her hadde læreren alltid et lite lager av skrivebøker, som barna fikk kjøpt til en meget rimelig pris. Nicolaisens tegneapparat er hans verk, dette laget han hjemme. Tremodellene til trykningen av tegneplansjene hadde han selv omhyggelig skåret ut. Som eksempel på hvor godt han kunne forberede seg kan nevnes, at så lenge J e n s e n s lærebok var i bruk, brukte han aldri bok under leseøvelsene. Han kunne boken utenad fra perm til perm. Da ny lesebok ble innført, måtte han en tid bruke boken og klassen hans ble ikke lite forundret over dette, de hadde trodd han kunne alt utenad. I 1873 bygget han «Elvertun» og såpass stort at han kunne leie bort nødvendig klasserom til skolen. Dette var skolested på Ranheim like til kretsen fikk eget skolehus i 1903. Her bodde Nicolaisens døtre — og etter oppnådd pensjonsalder ved en større svensk treforedlingsbedrift — også sønnen, ingeniør Nicolaisen med datter. Inge-niør Nicolaisen hadde arvet farens nevenyttighet, var en dyktig vever som selv laget vevestoler, fiskesnører av hestetalg og meget annet. Etter hans død for noen år siden, kjøpte fabrikken det gamle hus som nettopp har gjennomgått en høyst påkrevet «ansiktsløftning», det sterkt utoverhengende tak som forlenet rommene med en viss dysterhet er kortet inn, og med sin friske blåfarve ligger nå huset mellom kjøpmann Rian og kirkegården og pynter opp i strøket.

Matias Nicolaisen var også lærer og klokker ved Reitgjerdet pleiestiftelse helt fra 1861. En tid var han huslærer hos brukseier J e n s e n. Dessuten var han poståpner på Ranheim i flere år. Da han sluttet som lærer fikk han mer tid til å dyrke sin beste hobby, fiske. Også her kom hans nevedyktighet ham til hjelp. Alle fiskeredskapene gjorde han selv. Han døde i 1917.

Nicolaisens virke falt i en tid med sterk utvikling i vårt land og denne utvikling gikk avgjort i demokratisk retning. I stadig større utstrekning skulle hele folket være med på styre og stell. Det var derfor naturlig at det måtte bli lagt mer vekt på folkeopplysningen enn før. Men

da var det nødvendig med en ny skolelov, såvel for landet som for byene. Etter grundig forarbeid fikk vi så loven av 26. mai 1889 om folkeskolen på landet og kjøpstedene. Den nye lov ga fag som historie, geografi og naturfag en selvstendig stilling ved siden av de andre fag. Håndarbeid for gutter og piker, tegning og gymnastikk fikk også sin plass i fagkretsen. Senere kom også skolekjøkkenundervisning og skomakersløyd med. Ansvaret for utviklingen i skolen ble i sterkere grad enn før lagt på foreldrene. Og presten var ikke lenger selvskreven formann. Skolestyret kunne velge den av medlemmene som var best skikket.

Navnet på skolen hadde før vært almueskole. Fra nå av skulle den hete folkeskole. Den skulle nu være grunnskole for barn fra alle samfunnsklasser. Men da måtte skolen være så god at alle foreldre kunne være tjent med å sende sine barn dit. Et virkelig opplyst folk var målet, så det norske folk ikke skulle stå tilbake i opplysning for nabofolkene i Norden eller annet steds.

Et av de første lokomotiver som trafikerte Merakerbanen.
Bygd i Manchester 1875

Når vi nå avslutter denne artikkelserie, må til slutt nevnes en begivenhet som mer enn noen annen bragte forandringer og gjorde ende på «Ranheim i eldre tider». Vi sikter til Merakerbanens åpning 17. oktober 1881. Herved fikk Trøndelag forbindelse med det svenske jernbanenett. Banen ble bygget bredsporet med skinneavstand 1,435 m. Skinnevekten var 27,25 kg/m og banelegemets kronebredde 5,0 m. Lengden av banen fra Trondheim til riksgrensen var 102 km og til Storlien

106 km. Maksimalstigningen i retning Trondheim 1:50 og i retning riksgrensen 1:52. Minste krumningsradius i Strinda var 282,37 m, høyeste punkt 35 m.o.h. ved Leangen st., Ranheim st. ble anlagt i høyde 10 m.o.h. og brua over Vikelven ble bygget 10,7 m lang. Det er vel stort sett bare skinnevekten som er økt siden den gang, den er nu 49 kg, men kjørehastighet og belastning er nok minst økt tilsvarende.

Lokomotivene var kanskje ikke så sikre som de som trafikerer i dag. Dette bilde er fra en jernbaneulykke mellom Floren og Hegra stasjoner 30/1 1898

Som påpekt i Ranheims-Nytt nr. 3 1959 var brukseier, ingeniør Lau-ritz J e n s s e n medlem av tilsynskomiteen for Merakerbanens bygning og en iherdig forkjemper for at banen skulle bygges bredsporet. I Merakerbanens kjølspor fulgte oppførelsen av R a n h e i m s C e l l u l o s e f a b r i k. Dennes historie skal bli gjenstand for en egen artikkelserie i Ranheims-Nytt.

Det kan være av en viss interesse å notere at arbeiderbolig 2 (den midterste av de 3 boliger nord for jernbanelinjen) opprinnelig har tjent som arbeidsbrakke under Merakerbanens bygning. Den ble kjøpt og flyttet til Ranheim for å tjene som bolig for fabrikkarbeidere. Nevneverdig bebyggelse var det jo ikke på Ranheim for 75 år siden.

NYDAMMEN

Som alle de som i ledige stunder har gått seg en tur over Nydammen har sett, så har det i de senere år vært atskillig lekkasje deroppe. Dette har vært både til ergrelse, p. g. a. unødvendig tap av vann, og også vært årsak til en viss engstelse for hva som kunne skje hvis vann og is skulle bryte dammen i stykker.

Den gang dammen ble bygget i 1911, ble ikke benyttet samme metode som ville bli benyttet i dag, der man ved riktig utforming av armerte tynne skall-konstruksjoner er i stand til å binde enorme vannmengder. Den gang ble kun støpt en uarmert kasse som så ble fylt med stein for å gi tilstrekkelig vekt for å sikre dammens stabilitet.

Hvis vi tenker oss en slik kassedam som den vi har, bli fylt av vann, så vil trykket av dette vann inne i kassen presse mot bakveggen med samme trykk som vannet ovenfor dammen presser mot hele damkassen. Bakveggen kan da bli for svak, idet denne alene ikke har tilstrekkelig stabilitet og styrke.

Den store lekkasje som dammen hadde, kunne tyde på at damkassen sto full av vann, og en viss engstelse for hva dette kunne medføre har derfor vært berettiget.

Det er i årenes løp gjort atskillig for å forhindre at en slik ulykke som skissert ovenfor skulle kunne skje.

Vannsiden av dammen er blitt pusset, lappet og smurt, og luftsiden er blitt påstøpt et ca. 10 cm tykt armert betongskall for å styrke denne, men intet av alt dette har vært tilfredsstillende.

Det vi helst ville gjøre, var å støpe en såle over hele vannsiden. Sålen måtte ha ordentlig og sikker forbindelse med fast fjell, slik at vi derved var sikre på at dammen ville bli 100 % tett. Selv da ville vi for øvrig neppe vært helt sikre på godt resultat, da slepper i fjellet likevel kunne gi vannet adgang til dammens indre.

Å foreta en slik påstøpning ville også hatt sine store vanskeligheter. Dammen måtte tømmes, og støpingen ville kreve atskillig mer tid enn vi har til disposisjon i en fellesferie. Dessuten ville vi avskjære vannforsyningen til Strinda i denne tiden, noe vi vanskelig kunne gjøre uten at vannforsyningen fra Estenstad-dammen var sikret. Spesielt ville Ranheim være nødlidende med dårlig vanntrykk, og faren for mangel av slukningsvann i tilfelle brann ville være betenkelig.

Et annet alternativ kunne vært å bygge en fangdam ovenfor dammen, men dette ville igjen bety svære omkostninger, da en slik dam jo måtte holde for samme vanntrykk som hoveddammen.

Vi valgte derfor det tredje alternativ som foreløbig ser ut til å ha vært meget vellykket. Vi injiserte, dvs. presset inn i dammens indre en ren sementvelling, som forhåpentlig har fylt opp alle store og små hulrom i dammens indre og bundet fyllmassene sammen til et komplett hele.

Lars Bjerkan og Arne Klungervik i arbeid ved blandemaskineri og trykkbeholder

Røret skrues fast i borehullet

Injeksjonen foregikk på den måten at vi boret hull fra damkronen og helt ned i damfoten, og ved hjelp av trykkluft ble så sementvellingen, som var fylt inn på en trykkbeholder, gjennom slange og rør drevet inn i hulrommene. Til å begynne med gikk meget av vellingen direkte gjennom dammen og ut gjennom dreneringsåpninger og ut i elven. Vi ble derfor nødt til å foreta en senkning av vannstanden en helg for derved også å senke vannstanden inne i dammen før vi injiserte. Etter denne helg var de største åpninger tettet igjen, og injiseringen videre gikk greitt. En del hull ble også boret direkte inn i damfoten fra luftsiden. I alt ble boret ca. 60 hull og presset inn ca. 330 sekker sement.

Dammen var da på det nærmeste 100 % tett, men fremdeles står nok noe vann inne i den. Vi boret derfor til slutt noen hull inn fra luftsiden for at en eventuell fortsatt lekkasje skulle ha mulighet for å dreneres av.

Under injiseringen viste det seg at det måtte være atskillige slexer i fjellet. Når vi presset luft inn i hullene, hendte det nemlig at det kom opp luftbobler langt foran dammen.

For sikkerhets skyld ble derfor også boret et hull i fjellet på vestsiden, og vi fikk også her presset inn atskillig sement.

Arbeidet ble utført av våre venner i Trondhjems Cementstøberi på samme grundige og effektive måte som vi er vant til fra andre arbeider som har vært overlatt dem.

F. B.

Forslagsvirksomheten

Forslaget gjelder:	Navn:	Premie:
179 Skrape for fjerning av massebelegg på blåsevalsen på PM IV	Oskar Paulsen	kr. 200,—
180 Anordning for wireskifte på PM I.....	{Bjarne Kvam, Arne Ekelund	» 100,—
181 Ombygning av lager for filtvaske på PM II	Petter Rendalsvik	» 100,—
182 Anordning for wireskifte på PM I	Per Wullum	» 150,—
183 Forandring av tørkepartiet på PM II..	Hermann Ulstad	» 50,—
184 Forandring av opprullingen på PM IV	Anonym	» 250,—
185 Skap for brannslanger	Ragnv. Stav	» 50,—
186 Forandring av pakkemaskinen for storruller	Anonym	» 100,—
188 Anordning for eliminering av trafikkfelle ved vakta	Kåre Wiig	» 150,—

Min hjerteligste takk for den overraskende og hyggelige gave som dere fra Fabrikken sendte meg. Jeg kan vanskelig få takke dere personlig, så jeg får gjøre det på denne måte. Takk for riktig godt samarbeide i mange år.

Hilsen **Henry Mørch.**

GJESTER

Mange har nok undret seg over all flaggingen i fabrikken. Det er ikke mange uker — særlig om sommeren — at det ikke flagges en eller flere dager på våre mange flaggstenger. Det er blitt en del av dem etter hvert, særlig etter som takhøyden er vokset. Og det er ikke bare norske flagg å se, nei, på kontorflaggstangen varieres snart sagt i alle spektrets farger, og hvem kjenner vel det skotske St. Andrew-flagg eller vet forskjell på de belgiske og franske farger?

Så spør man seg kanskje om det festes og jubileres ustanselig på Ranheim!

Nei, alle de heiste flagg betyr at fabrikken har besøk av gjester vi gjerne vil hylde på denne måte.

Skolebesøk er kanskje det hyppigste. Ikke bare folkeskole-, realskole og gymnasieelever vises omkring (selv om vi helst vil slippe for mange viltre unger i fabrikken), men vi tar imot tallrike ekskursjoner fra tekniske og forstlige skoler.

En annen kategori av gjester er våre agenter eller direkte kunder som kommer på besøk. Disse er vel de mest selvfølgelige og nødvendige.

Så har vi alle landsmøter i Trondheim hvor arrangørene gjerne vil vise frem byens og omegnens severdigheter, og heldigvis for oss, regnes vi nå som en sådan.

Av mere bemerkelsesverdige besøk i år hadde vi ca. 120 papirgrossister med fruer ultimo mai. Disse er jo de fleste våre beste kunder og ble derfor særlig oppvartet, hele to dager til ende.

Fra besøket 27. mai, Papirgrossistenes Landsforening. I forgrunnen til venstre: Direktøren i Papirfabrikantenes Forening Erling Jensen og frue. Til høyre: Direktør Thorry Kiær og frue. Midt bak ved samme bord: Direktør Harald Knudtzon og frue, Aktietrykkeriet, Trondheim

Fra besøk 27. mai,
Papirgrossistenes
Landsforening.
Midt på bildet for-
rest foreningens
formann, grosse-
rer Birger Mor-
tensen, Oslo

Foreningen til Treindustriens Fremme hadde i år henlagt sin som-
merekursjon til Trøndelag, og den 29. juni hadde vi besøk av nærmere
100 fagfolk på sagbruksindustriens område. Det var særlig vårt huggeri
og behandlingen av flis- og bakhonveden som interesserte de besøkende,
men mest inntrykk gjorde nok vår nye papirmaskinsal med PM V.

29. juni:
Foreningen til
Treindustriens
Fremme: Delta-
kere beskuer an-
legget fra kontor-
bakken

29. juni:
Deltakerne studerer med interesse trafikken av flis og langhon til huggeriet

Her ser de heisekranen dykke langhonen i «badekaret» for å måles

For annet år på rad hadde vi den 8. august — like etter igangkjøringen etter ferien (ikke særlig heldig) — besøk av Oslo Universitets sommerskole for utenlandske studerende. Det var en fargerik forsamling med indere og amerikanere i flertall, men også italienere, grekere, tyskere og filipinere — et rent Forente Nasjoner, hvor en inder og en pakistaner syntes å være de beste venner. Det er slikt som gir en tro på en mere forsonlig verden i fremtiden, uten alt for store rase- eller politiske motsetninger. Disse utenlandske sommerstudenter er selvsagt plukket ut etter finkjemming, men var også en usedvanlig intelligent og vitebegjærlig forsamling som fikk anledning til å stille bedriftsledelsen spørsmål av enhver art. Om vi formådde å besvare dem tilfredsstillende, får være en annen sak.

Fra besøket 8. august, Oslo Universitets sommerskole for utenlandske studerende. Til venstre: En kvinnelig deltaker takker for omvisningen. Til høyre: Overingeniør Møller i samtale med en indisk elev.

Vanligvis får alle våre gjester servert snitter fra kaféen i Folkets Hus, og maten pleier å gå ned på høykant etter en anstrengende rundgang i fabrikken.

De aller fleste synes besøket er umaken verd, og vi vil ikke tilbakeholde innholdet av et brev vi nettopp mottok fra styreformannen i et større engelsk papirforedlingsanlegg, sålydende:

«I am taking this first opportunity on my return to the office to thank you for the hospitality extended to my wife, daughter and myself and for sparing so much time in showing me over the Mill.

I must say I was very impressed with the Mill —
I have been over several mills in this country,
America and the Continent and Ranheim was the
most model Mill I have seen.

Also we did appreciate your very kind thought
in having the Union Jack flying along with the
Norwegian flag over the Mill.

Tank you again and with all good wishes —»

Det er klart at alle disse besøk legger atskillig beslag på omvisernes tid og tålmodighet, og man kan spørre seg selv om ikke tiden kunne vært bedre anvendt. Men «Public Relations» er i tidens ånd, og vi tror besøkene er verd bryderiet. Vi har skaffet oss mange venner på denne måte i inn- og utland, og for alle dem som til daglig passer sine arbeidsplasser uten for mange spennende avbrytelser, er det kanskje en avveksling å se nye ansikter, hvite eller sorte, med og uten turban, passere revy.

O.

Saltøya Ferieheim 10 år

Det er nå 10 år siden Saltøya ble overtatt som ferieheim av ranheimsarbeiderne, og Ranheims-Nytt har i den anledning vendt seg til en av dem som har hatt nok så mye med ferieheimen å gjøre, nemlig Tormod Eriksen. Han uttaler følgende: Det har vært mange hyggestunder der inne på øya disse 10 år for dem som har funnet veien dit i ferien eller en helgatur. Men når vi blar i gjesteboka ser vi at det er mange som ikke har vært der siden åpninga i 1950, hva nå enn grunnen kan være. Om det kanskje var litt regn og blest, så har da sola skinnet mange ganger siden. Men den tingen er sikker: De som ikke har vært der på en del år, vil i dag ikke kjenne seg igjen.

Uten å gå i detaljer vil vi likevel nevne noen av de arbeider som er utført. En ting det er lagt stor vekt på, er å få kjøkkenet så lettvent og praktisk som mulig. Med dette for øyet er det innkjøpt en masse kasse-roller og kjeler og mye annet utstyr. Det har hendt at det har vært 14—15, ja opptil 20 familier på besøk samtidig. Enda har alt gått knirkefritt. Av reparasjons- og opp-pussingsarbeider er det utført en rekke. Hovedbygningen er panelt utvendig. Nye vinduer er innsatt overalt og det hele har fått to strøk maling. Innvendig er det foretatt en omfattende puss. Det elektriske anlegg, vann- og kloakkledninger er skiftet. Varmtvannstank som gir varmt vann både i kjøkkenet og i vaskerommet i 2. etasje er montert. Senger og sengetøy er også komplettert. Det kan nevnes at forpakterboligen er påbygd slik at forpakteren nå slipper

Hovedbygningene på Saltøya

å flytte inn i hovedbygningen om høsten og tilbake om våren igjen, slik som før. Låven er også delvis reparert og malt, og det er kjøpt ny motorbåt, robåter og nytt stort båtnaust.

Jo, det har vært litt av hvert å bale med. Mange stusser kanskje over hvor pengene er kommet fra. Det er på mange måter det. Noen ganger er det arbeidet søndagsdøgnet i fabrikk, og da ble det en slant til Saltøya også. Et år bevilget Feriefondet 9000 kr. Men den største bidragsyter har likevel Ranheim Papirfabrik vært. Uten velvilje og hjelpsomhet fra den kant har det kanskje ikke vært mulig å beholde Saltøya som ferieheim. I løpet av disse 10 år har det ennå ikke vært nei å få når det er blitt spurt om hjelp til dette eller hint. Det vil derfor være den aller største grunn til å rette en hjertelig takk til bedriftsledelsen for dens hjelpsomhet når det gjelder den vakre ferieheimen på Saltøya.

Men på en så stor eiendom som dette gjelder, har det vært og vil det bli mange store oppgaver å løse. Det er ikke bare husene og vedlike-

Fra åpningen av Saltøya Feriehjem 2/7 1950.
Anders Horrigmo holder åpningstalen (verandaen 2. etasje)

holdet av disse det gjelder. Det er bl. a. to kaier som må repareres. Det må hogges ut for lys- og telefonnett. Båtene må trimmes å være ferdig til sommersesongen, og sist, men ikke minst, vårrengjøringa hvert år. Det går ikke an å si at de som blir valgt inn i styret for ferieheimen mangler arbeidsoppgaver. Mangt et dagsverk er nedlagt inne på øya i disse år, og det har selvsagt vært mange utenom styret som har vært villig til en arbeidsdag. Alle disse fortjener en hjertelig takk for sin interesse. Når det gjelder besøket av ferieheimen, kan det konstateres at tallet på feriegjester har økt gjennom årene, og det mest gledelige er at flere nå tar hele ferien sin her. Tallet på besøkende varierer fra år til år og ligger mellom 200—300 stk. Det kan også nevnes at søknader fra folk utenom Ranheim for å få feriere på Saltøya er stor. Ja, til og med fra Sverige er det kommet forespørslser. Når plassen har tillatt det er det aldri blitt sagt nei til noen.

Det må kanskje også nevnes at i de senere år har det vært en fast vaktmester inne på Saltøya i sesongen. Dette er en ordning som utvilsomt har vært en stor fordel, men det har neppe vært gjennomførlig om ikke fabrikkene hadde tatt seg av den økonomiske side av saken.

Det står nå bare tilbake å rette en takk til alle dem som har besøkt Saltøya ferieheim, og for den fine oppførsel de har vist gjennom 10 år.

E.

FERIE 1960

Aldri så man slik en sommer — sier dikteren, og i år kan vi vel her i Trøndelag være enig med han.

Fellesferien ble da også det alle drømmer om, når det gjelder ferievær, og været er nå grunnlaget for en vellykket sådan. Ranheims-Nytt har tatt noen stikkprøver for å høre stemningen nå etterpå — hvor de har vært — og hva de synes. Det er bare fornøyde fjes å se, og glade stemmer å høre, sola gjør underverker på alle områder.

Samtidig som vi har snakket om dette, har vi også spurt samtlige om hva de mener om spørsmålet «helkontinuerlig drift». Dette spørsmålet blir vel før eller senere aktuelt også for Ranheim. Det tvinger seg ubønhørlig fram hvis vi skal følge med i dansen. Vi forela samtlige spørsmålet slik: Som kjent har mange papirfabrikker her i landet helkontinuerlig drift, og i andre land både i Europa og Amerika er dette stort sett gjennomført. Bedriften her på Ranheim har også tatt opp spørsmålet. Hva er din mening om dette?

Efraim Johansen sier at han ikke har hatt ferie i år. Det vil si, han har brukt ferien til å legge nytt tak på sin hytte i Åsen. Han håper at han ved en slik innsats ikke kommer på kant med ferieloven. Arbeidet har gått med liv og lyst. Takbord, never og torv — han har altså agert Karlson på taket — og fått mye sol på fiskepuddingen. Han sier begeistret: Du må si til alle at ingen ting er som å ha en hytte, og få nyte livet i skog og mark. Vi er enige og anbefaler de som ikke har oppdaget dette til å prøve.

Med hensyn til spørsmålet om helkontinuerlig drift mener Johansen, at fritid i uka ikke kan sammenlignes med helgafri. Samme hvilken skiftordning som brukes blir uregelmessighetene større, og det vil vel i det lange løp gå ut over helsa. Håper vi kan konkurrere med de andre papirfabrikanter uten å gå til et slikt skritt.

Da vi spurte Karl Nilsen om hvordan han hadde det i ferien, svarte han at sant å si har jeg ennå ikke hatt ferie. Jeg måtte være på bedriften i nødvendig arbeid. Men jeg håper å få ferien i september, og da skal jeg plukke tyttebær i Malvik-markene, hvor jeg er særdeles godt kjent. Kanskje også ta meg en tur til Grong med fiskestanga. Et vatten en og en halv times marsj fra Øyheim stasjon med det trøndersk klingende navnet «Kännåvatnet» er rene paradiset. Jeg er ingen jeger, liker å se at det er dyreliv i skogen. Det er mange som ikke forstår meg når jeg sier at det er en opplevelse å sette seg å sjå på fargene i skogen en høstdag.

Det blir ganskje ikke aktuelt med helkontinuerlig for utearbeiderne, men jeg kan ikke forstå annet enn at dette må være en fordel. Mere lønn og mere fritid. Jeg ser først og fremst på lønna, det er derfor jeg er her. Med mere fritid kan jeg dyrke min spesielle hobby: Å yte gratis hjelp til husbyggere — men da må det være mye kaffe, roper han etter oss.

Oskar Darell sverger til hjemmeferie. Kanskje ta med familien til byen en tur, det blir det meste. Nei, hjemme i stua der koser jeg meg med kona og tre piker i alderen 15 - 9 - 5 år. Alt må være som vanlig også i ferien.

Blir det helkontinuerlig tror jeg det blir verre med familielivet. Jeg kommer til å savne frihelgene. Men jeg har ingen ting i mot å prøve f. eks. en 3—6 måneder. Men jeg liker som sagt å være heime, og trives godt på boligen.

Leif Skogmo benyttet i år ferien til biltur på Østlandet med stasjon på Hamar. Ikke på Hamar med slakt, men med hele familien. Men det kunne ha vært en lett sak å få med seg slakt, sier Skogmo. Vi ble kringsatt av geiter på Dovre, og var så ubetenksomme å gi dem tobakk. Vi fikk hele raiden etter oss. På Hamar var det sightseeing i byen. Blant annet domkirkeruinene, og vi var på multeturer rundt omkring. Besøkte slekt og venner, og hadde det slik en skal ha det i ferien.

Med hensyn til helkontinuerlig er det vel farlig å uttale seg. Det snakkes mye om at det blir arbeidshelger med åtte timer fri mellom skiftene. Jeg som er forholdsvis ung og har kort vei gruer ikke for det. Det blir nå mere fritid, og for å få det må en ta med en del ulemper.

Eli Ebbesen hjalp slekt og venner med forskjellig i sin ferie. En sympatisk og uegennyttig innstilling. Hun hadde i i virkeligheten en feriedag og den benyttet hun til å slite asfalt i Trondheims gater.

Helkontinuerlig drift? Nei, det forstår æ mæ itj en døyt på, sier hun.

Sportsfiske er tingen sier Høiås. I ferien oppholdt han seg i Bjørkebygd i Hjørundfjord på Sunnmøre (huff, det går da nesten surr med preposisjonene nå). Nå vel, Høiås fisket. Hvor mange og hvor lange glemte vi faktisk å snakke om, men at både antall og lengder holdt internasjonale mål tviler vi ikke på.

Det er meget vanskelig å bedømme hvordan helkontinuerlig drift vil komme til å virke, mener Høiås. Det er så mange faktorer som spiller inn og som vi ingen betingelser har for å vurdere rett. Ellers kunne du ha spurt en som er mer slagferdig enn jeg er, sa han.

Oddmund Faksvåg har i årrekker feriert på yttersia av Hitra. Der disponerer han motorbåt og tar alt som det kommer, uten å henge i klokkestrengen. Altså ingen døgnrytme, ingen aviser og ingen radio, sier han bestemt. — — Brrrrr — Faksvåg får mens vi sitter der telefon fra nestformannen i Papirarbeiderforbundet, Olav Bratlie. Det er tilbud om en tur til Danmark. Utveksling av fagforeningsledere mellom de skandinaviske land. Møt opp presis kl. det og det på den og den plass. Tross mottoet: Ingen døgnrytme, tar Faksvåg imot tilbudet på denne tur.

Helkontinuerlig drift har mange fordeler sier Fakovåg uten nølen. Kortere arbeidstid og større fortjeneste.

Men før en starter opp må en gjennomdiskutere alle detaljer, så minst mulig ubehageligheter kommer etterpå. Det er mange spørsmål å tenke på. Det må innhentes opplysninger fra andre bedrifter som har helkontinuerlig drift. Ser gjerne at forhandlinger kommer i gang. Tror også at det blir en fordel for folkene i mek. verksted. Det blir kanskje verst for de eldre å omstille seg.

Sigvart Alstad: Om ferien i år har jeg ikke stort å berette. En god del av tiden tilbrakte min kone og jeg som gjester på et sommersted på Straumsnesset på Nordmøre. Et idyllisk fredelig sted omgitt av skogsterreng — et par hundre meter fra Sunndalsfjorden og tre mil fra Kristiansund. Det ble det rene latmannsliv, avbrutt av enkelte skog- og bærturer og en svipptur til Kristiansund, denne pene og rene byen, vel en av de peneste byer i landet i dag, som de som har planlagt gjenoppbygningen har den aller største ære av. Været var strålende hele tiden — et riktig ferie-ønskevær, når man ikke har annet å gjøre enn å ta verden med ro, og bare koble av fra maskinduren og det daglige arbeid for øvrig.

Helkontinuerlig drift tvinger seg nok fram overalt i den moderne industri hvor forholdene ellers er lagt til rette, og jeg tviler ikke på at det før eller senere også vil bli gjennomført ved vår bedrift. Men jeg tror nok det vil bli mange praktiske vanskeligheter å overvinne før det kan sies at driften ved Ranheim Papirfabrik er helkontinuerlig. Når jeg tenker på hvor vanskelig det er mange ganger å holde papirmaskinene i drift en uke ad gangen, ser jeg litt skeptisk på en sådan overgang, i all fall for de eldre maskiner. Masseledninger, lim- og alunledninger, har nå hittil hatt en sterk tendens til å tetne og må ha sin ukentlige rengjøring. Og så tenker jeg på brannfaren. Maskinene må jo rengjøres for papirstøv som er like lettfengelig som kruutt — en gang hver tredje uke, og det er praktisk umulig å pusse disse maskinene på baksiden under drift, så driftsstansene ved papirmaskinene vil nok øke i faretruende grad. Men vanskelighetene er vel til for å overvinnes, så jeg tviler ikke på at overgang til helkontinuerlig drift vil kunne gjennomføres også her på Ranheim.

Hvis man skal veie for og i mot en sådan arbeidsordning er det mulig at det bedriftsmessig sett er en vinning. Det vil nok føre til en økning av produksjonen, og det er det vel også som er den vesentlige årsak til en sådan overgang.

Utenfor bedriften — vil etter min mening — en sådan arbeidsordning virke stagnerende på det kulturelle arbeid, som jo er nokså sterkt her

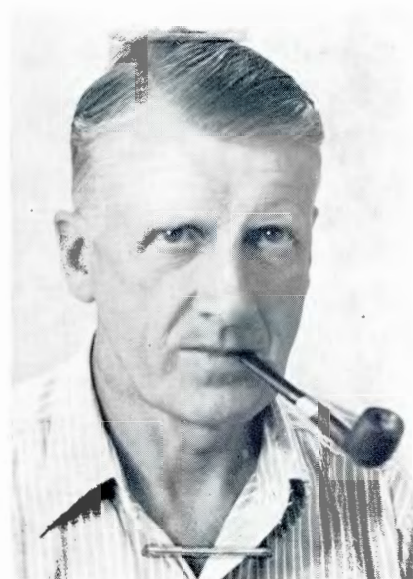
på stedet. Vel får den enkelte mere fritid til disposisjon, men vanskeligheten blir om det blir mulighet for å utnytte denne i fellesskapets tjeneste i samme grad som hittil.

Roy Paulsen: I år tilbragte jeg ferien hjemme — avbrutt av 1 par turer hvor jeg prøvde fiskestangen. Slik som været var i ferien i år, — jeg hadde ferie i fellesferien — var det en fornøyelse også det å være «hjemmeferiant. Jeg har koset meg med forskjellige gjøremål i haven, det vil si — i det som skal bli have. Ellers tatt det med ro, og nytt solen. I det hele tatt fikk jeg mere ut av ferien enn man skulle tro med «bare å være hjemme».

2) Som kontormann vil jeg ikke direkte bli berørt av kontinuerlig drift ved bedriften.

Men det forhindrer ikke at jeg har diskutert med forskjellige slags mennesker om for- og bakdeler. Blant annet da jeg var i Sverige for 2 år siden. Jeg tror det var på Wifstavarf A/S at det ble knepent flertall blant de ansatte for å prøve kontinuerlig drift i ½ år. Etter at prøvehalvåret var omme, har ingen villet gå tilbake til den gamle ordningen. Dette får meg til å tro at ordningen også må by på fordeler, i alle fall må vel ordningen kunne prøves her også.

30. juli fylte papirmester Mørch 68 år og gikk over i pensjonistenes rekke etter 41 års tjeneste ved bedriften.

Etter endt teknisk utdanning ble Mørch ansatt ved Hunsfoss Fabrikker i 1912 og arbeidet der inntil han i 1916 dro over til Amerika, hvor han hadde ansettelse ved forskjellige papirfabrikker. Amerikaoppholdet ble av 2 —3 års varighet, og så gikk kursen mot Hunsfoss på ny, men like etter fikk Mørch ansettelse ved tegnekontoret på Ranheim. Han interesserte seg imidlertid mest for driften, og søkte seg over i papirfabrikken, hvor han ble ansatt som formann i 1920. I 1951 ble han forfremmet til papirmester.

I den tid Mørch har virket som papirmann har han vært med på igangkjøring av i alt 7 papirmaskiner, hvorav en på Herre Fabrikker som spesialoppdrag.

Det at Mørch nå er sluttet i aktiv tjeneste, betyr ikke at han blir i beit for noe å fordrive tiden med. Han hører nemlig til de lykkelige mennesker som har nok av hobbies til å skaffe «full beskjeftigelse». Han har sin hage, sin interesse for treskjæring, teppeknytting osv. som sikkert vil gi ham mange hyggelige stunder i årene framover.

A. M.

I fjor fikk Anton Larsen Kongens fortjenstmedalje etter 50 års arbeid i bedriften, og det var jo da lett å regne seg til at han snart ville rykke opp i seniororklassen — en begivenhet som ble markert med stor fest i Pompen 16. juli i år.

Larsen trådte sine barneskole nede på Hedmarken, hvor han i 15-årsalderen kom inn i arbeidslivet som wiregutt på A/S Klevfos Cellulose- og Papirfabrikk.

Fire år senere satte han kursen nordover og havnet i papirfabrikken på Ranheim. Her gikk han gradene og ble ansatt som maskinfører i 1919, — en stilling som han innehadde inntil han for noen år siden måtte gå over i annet arbeid av helsemessige grunner.

Larsen er en våken og interessert mann, noe som blant annet hans deltakelse i forslagsvirksomheten er et tydelig vitnesbyrd om. Han er vel den som har sendt inn flest forbedringsforslag. Etter at Larsen sluttet som maskinfører, har han hatt forskjellige spesialoppdrag som han har utført på en utmerket måte.

Selv om Larsen nå er gått av for aldersgrensen, er det ikke usannsynlig at bedriften ved spesielle anledninger fremdeles kommer til å gjøre bruk av hans erfaring og omfattende kunnskaper om papirfabrikasjon.

A. M.

7. juli fylte Håkon Krognæs 70 år og stemplet seg ut for siste gang fra den arbeidsplassen som han hadde hatt i 42 år.

Krognæs er født i Trondheim og arbeidet der i sin ungdom på forskjellige arbeidsplasser, bl. a. i trelastbransjen og i Trondjems Cementstøberi. I 1918 ble han ansatt i sodahuset på Ranheim, hvor han hadde sitt virke inntil han i 1934 ble overflyttet til papirfabrikken — i den nåværende etterbehandlingsavdeling.

I de senere år har Krognæs stått for fremstillingen av klebestoff til kreppmaskiner, klistremaskin og sekkemaskin, et arbeid som har ligget meget vel til rette for ham, idet det fordres meget stor nøyaktighet og påpasselighet for

at kvaliteten av det ferdige produkt skal bli tilfredsstillende. Det skal ikke stor avvikelsen til i temperatur eller koketid før klebeevnen reduseres og vanskeligheter oppstår, men Krognæs har — sin natur tro — alltid «holdt seg på streken».

A. M.

70 år

Otto Underhaug 4/10 1960.

John Horrigmo 8/10 1960.

60 år

Hilda Sæthervold 26/9 1960.

Monrad Gulliksen 9/12 1960.

50 år

Erling Rustad 16/11 1960.

Dr. ing. Håkon Styris Studiefond

Ifølge fondets statutter skal den disponible årlige renteavkastning anvendes til utdeling blant unge, dyktige fagarbeidere som ønsker videre spesialutdannelse, men som ikke har anledning til selv å bekoste videre studier eller reiser.

Søknader om bidrag vedlagt attester stiles til fondets styre og sendes Den Polytekniske Forening, Rosenkrantzgt. 7, Oslo, innen utgangen av oktober mnd. d. å.

DEN POLYTEKNISKE FORENING

F. Heidenreich. Generalsekretær

Omslagsbildet: Litago styres inn på båsen i Saltøy-fjøset.